

Kompas

Colofon

Jaargang: 16
Nummer 6 en 7
november 2024

Werkmateriaal met verwerkingsmogelijkheden voor leidinggevend en kinderen van -12 kinderclubs.

Redactie

Plony Herweijer, voorzitter
Janneke de Jongh
Janita Molenaar
Dicky Qualm-Visser
Nicoline van Wijngaarden-Kersten
Jaco Zijl
Corine de Jongh

Uitgave

Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten
Houttuinlaan 7
3447 GM Woerden
T: (0348) 489948
I: www.jbgg.nl
E: info@jbgg.nl

Van de redactie

Wat moet dát een opluchting zijn geweest voor het volk Israël. Nog maar een paar uur geleden zag hun toekomst er verschrikkelijk uit. Naast hen verhieven zich de bergen, voor hen lag het water, en achter hen kwamen de Egyptenaren in volle vaart aanstormen. Nog even, en ze zouden weer terug moeten naar Egypte, terug naar slavernij. Maar dan grijpt God in. Hij opent een weg door de zee en redt Zijn volk op wonderlijke wijze.

Deze geschiedenis doet op bepaalde punten denken aan die van Simson. Ook hij bevond zich in een schijnbaar hopeloze situatie. Na een zware strijd tegen de Filistijnen, die hij in de kracht van God wist te overwinnen, sterft hij bijna van de dorst. Ook hij roept tot God in zijn nood, en opnieuw toont God Zijn genade. Hij hoort het gebed van Simson en voorziet in wat nodig is: water om zijn dorst te lessen, zodat hij niet bezwijkt.

Wat is de Heere goed! Zowel bij het volk Israël als bij Simson zien we hoe God laat zien dat Hij niet alleen machtig is, maar ook trouw. In de diepste nood is Hij nabij Zijn volk, en Hij verhoort gebeden van hen die op Hem vertrouwen.

Namens de redactie,

Pieter Avé

Een uitgave van
de Jeugdbond

Het lied van Mozes en Mirjam

Toelichting op het thema

Dit jaar is het thema voor Kompas: **'Zing een lied voor de Heere'**. Zangers in de Bijbel. In deze schets gaat het over het lied van Mozes en Mirjam dat zij zongen na de doortocht door de Rode Zee. God had hen gered uit de hand van de Egyptenaars en Farao met zijn leger in de Rode Zee verdronken.

Doel van de vertelling

In deze vertelling horen de kinderen hoe de Heere het volk Israël verlostte uit hun grote nood. Hij is nog Dezelfde. Ook nu wil Hij verlossen uit de (zonde)nood, als we tot Hem gaan om verlossing. Wie Koning Jezus aanroept en hier op aarde door het geloof de goede strijd strijdt, mag straks ook staan aan de glazen zee en eeuwig Zijn lof zingen met Mozes en Mirjam.

Introductie van het thema voor de kinderen

Neem een plaatje mee van een verkeersbord voor een zebrapad. Vraag vervolgens aan de kinderen wat dit bord betekent. Vraag ook of ze er blij mee zijn dat er zebrapaden bestaan en waarom.

Leg uit dat het in dit verhaal ook gaat over een pad. Een pad door God gemaakt voor Zijn volk Israël. Een zebrapad is afwisselend licht en donker. In dit verhaal gaat het ook over licht en donker. Vertel dat de kinderen dit aan het einde van het verhaal kunnen uitleggen.

Zingen en lezen

Zingen

- Psalm 9: 1, 2,3
- Psalm 66: 1, 3, 4, 6, 8, 10
- Psalm 68: 10, 11
- Psalm 78: 7
- Psalm 106: 5,6,7
- Psalm 118: 1, 3, 7, 8
- Psalm 136: 12-15 (evt. in beurtzang)
- Psalm 142: 1, 2, 4,7
- TZE 38 – God is getrouw
- TZE 42 – Heer', onze God, hoe heerlijk is Uw Naam
- TZE 58 – Ik zal de Heere zingen
- TZE 109 – Wij loven U, o God
- TZE 116 – Zingt de Heere een nieuw lied

Lezen

Exodus 15:1-13 en 19-21

Kerntekst

Exodus 15: 21: *Toen antwoordde Mirjam hunlieden: Zingt de HEERE, want Hij is hogelijk verheven! Hij heeft het paard met zijn ruiter in de zee gestort!*

Vertelling

Kijk toch eens, wat een mensen! En zo veel dieren! Zo ver als Mirjam kan kijken, ziet ze mensen en dieren. Als een lange golvende rivier. Samen met Machla, een vrouw die ze onderweg heeft leren kennen, staat Mirjam wat hoger, op een heuveltje. De weg die ze gaan, is niet vlak en recht maar gaat over heuvels en langs grote rotsen. En nu ze wat hoger staan, nemen ze even de tijd om te kijken. En om zich te verwonderen dat ze hier zijn. Dat heeft God gedaan! God heeft grote dingen voor hen gedaan! Terwijl ze verder lopen, halen ze samen herinneringen op. Wat heeft God wonderlijk gehandeld met hun volk. "Daar gaan we nu Machla, wij de slaven uit Egypte! Als je bedenkt dat ons volk meer dan vierhonderd jaar in Egypte heeft gewoond. Wat was dat een moeilijke tijd! Wat waren de Farao en de Egyptenaars streng en gemeen voor ons." "Ja, maar eigenlijk waren ze gewoon bang voor ons volk dat steeds maar groter werd. Dat mocht niet gebeuren. Daarom moesten we steeds harder werken, maar dat hielp niet." "Nee, daarom bedacht de Farao iets anders: de jongetjes die geboren werden, moesten gedood worden. Vreselijk was dat! Als ik daar nog aan denk...!" De beide vrouwen huiveren even. Toch komt er dan een glimlach om de mond van Mirjam, want ze moet denken aan haar kleine broertje. "In die tijd werd mijn broertje Mozes geboren. We waren erg bang en verdrietig. Zou dit mooie baby-jongetje ook moeten sterven? Maar onze ouders geloofden zeker dat God wilde dat dit jongetje zou blijven leven. Daarom legden ze hem in een biezen mandje in de Nijl. Ik moest op de uitkijk gaan staan om te zien wat er met het mandje zou gebeuren. Even later kwam de dochter van de Farao langs en zij hoorde het kindje huilen. Eén van haar dienstmeisjes moest het mandje uit het water halen. De prinses wilde het kindje wel houden, maar ze wist niet hoe ze voor zo'n kleine baby moest zorgen. Toen ben ik tevoorschijn gekomen en zei dat ik wel iemand wist die het kindje moedermelk wilde geven." Machla heeft vol aandacht geluisterd. "Dus zo is Mozes in het paleis gekomen? Maar waarom is hij daar dan weggegaan?" Mirjam vertelt verder: "Toen hij een jaar of 40 was, wilde hij graag weer contact met ons volk. Daar hield hij nog steeds van. Hij kwam steeds bij de slaven kijken en vond het vreselijk om te zien hoe ze verdrukt werden. Op een dag heeft hij toen een Egyptenaar doodgeslagen omdat die een Israëliet dood sloeg. Daarom moest hij vluchten voor zijn leven." Machla knikt: "O, en zo kwam hij dus in de woestijn terecht?" "Ja, daar ontmoette hij een vrouw en voor haar vader ging hij de schapen hoeden," antwoordt Mirjam. "Hij kent de woestijn dus als geen ander, want hij heeft er zelf wel 40 jaar als schaapherder gewoond!" "Toch vraag ik me af of hij de weg wel weet," zegt Machla met een frons tussen haar ogen. "Ik weet het niet goed hoor, maar volgens mij gaan we nu naar het zuiden. Als je naar Kanaän wilt, moet je toch meer naar het noordoosten?" "Ja, dat is zo, daar heb je gelijk in. Maar Mozes zegt dat Jahweh het zo wil. Toen Hij Mozes riep in de woestijn, noemde de HEERE Zich zo. Jahweh, Ik ben Die Ik ben, de God van het verbond met Israël. En kijk..." Mirjam strekt haar arm uit en wijst naar de grote wolk die voor het volk uitgaat, "we hoeven niet te twijfelen of Mozes het wel goed doet. Jahweh, onze God, wijst ons Zelf de weg!"

Langzaam trekt de grote karavaan verder. Vaders, moeders, oude mensen, jonge mensen, kinderen, schapen, geiten, koeien, ezels... Allen volgen ze de wolkkolom. Jahweh gaat voorop. Dan gaat het goed, Hij zal voor Zijn volk zorgen. Dat hebben ze de laatste tijd wel heel bijzonder gemerkt. Al die plagen die in Egypte geweest zijn. En toen het Pascha en de uittocht. Ze kunnen het nog bijna niet begrijpen, maar het is echt waar. Hier lopen ze nu, allemaal. Op weg naar Kanaän. Het land dat God eens aan Abram heeft beloofd.

Het landschap waar ze doorheen trekken ziet er niet aantrekkelijk uit. Het is een woestijn met veel stenen, rotsen en bergen. Het is er kaal, er groeit bijna niets. Op de dag is het er heet. Gelukkig is er dan de wolkkolom, die zorgt voor schaduw. In de nacht is het er donker en koud. Dan is er de vuurkolom, die zorgt ervoor dat het niet zo heel donker is.

Mirjam kijkt steeds goed om zich heen. De bergen worden steeds hoger. Het is net of aan hun beide kanten muren zijn. Gelukkig kunnen ze er tussendoor. Maar wat is dat nu? Wat ziet ze daar in de verte? Mirjam grijpt de arm van Machla. "Kijk daar, Machla, het lijkt net of we straks zo de zee in zullen lopen!" Machla tuurt ook al ongerust in de verte. Dit lijkt helemaal verkeerd te gaan...

Om hen heen beginnen de mensen ook onrustig te worden. Er wordt geroepen en gewezen. En dan klinkt er geschreeuw. Het komt van de mensen die achteraan lopen. "De Egyptenaars komen eraan!" Er ontstaat paniek. De mensen staan stil en kijken om zich heen. Waarheen kunnen ze ontsnappen? Nergens... De bergen naast hen, de zee voor hen en achter hen de Egyptenaars!

0-0-0

Toen Farao ontdekte dat zijn slaven weg waren en al het werk bleef liggen, kreeg hij er spijt van dat hij hen had weggestuurd. Na alles wat er al gebeurd was, bleef zijn hart verhard en wilde hij niet buigen voor de God van Israël. "Kom op, maak jullie klaar! Span de paarden voor de wagens en verzamel alle

soldaten, we gaan ze achterna!” riep hij tegen zijn officieren. En met zeshonderd strijdwagens en het hele leger van Egypte wordt de achtervolging ingezet. “Dat wordt een gemakkelijke overwinning, majesteit!” zegt een officier. “Het volk zit vast tussen de bergen en de zee. Ze kunnen geen kant op. Wij halen ze zo in!”

Overall om zich heen hoort Mirjam gejammer en geklaag. Woedende mensen gaan naar Mozes. “Zijn we daarom uit Egypte gegaan? Om nu hier te sterven? Farao zal ons zeker doden! We zeiden toch al dat u ons met rust moest laten? We waren liever slaven in Egypte gebleven dan dat we hier nu in deze woestijn moeten sterven!” Is er dan niemand die tot de Heere bidt? Is iedereen dan vergeten welke grote wonderen Hij gedaan heeft? Mirjam heft haar handen op naar de hemel en roept het uit tot God. “Heere, help ons, wij vergaan! U heeft ons toch uit Egypte uitgeleid en ons het land Kanaän beloofd? U gaat toch Zelf voorop met Uw wolkkolom? Heere, help ons toch!” Vlak bij haar staat Mozes, haar broer. Ook zijn ogen zijn naar de hemel gericht. Zijn gezicht is kalm. Hij vertrouwt op Gods macht, weet Mirjam.

Dan klinkt krachtig de stem van Mozes tegen het volk: “Vrees niet, twijfel niet en zie het heil van de Heere dat Hij nu aan u doen zal. Want de Egyptenaars die u nu ziet, zult u in tot in eeuwigheid niet meer terugzien! De HEERE, Jahwe, zal voor u strijden en gij zult stil zijn!”

Het gemopper wordt zachter en langzamerhand wordt het stil. De woorden van Mozes worden doorgegeven. Iedereen kijkt wat Mozes doet, ook Mirjam. Ze ziet Mozes het laatste stuk naar de zee lopen. Zijn staf heeft hij in zijn hand.

Ondertussen gebeurt er iets wonderlijks. De wolkkolom verandert van plaats. Steeds ging hij voor hen uit, maar nu verplaatst de wolk zich tot achter het volk van Israël. En daar blijft hij staan, tussen de Israëlieten en de Egyptenaars.

Als Mozes bij de waterkant komt, blijft hij staan en steekt zijn staf uit over het water. Boven de zee begint het steeds harder te waaien. Maar Mozes en het volk hebben daar geen last van. Kijk eens wat er gebeurt...! De wind die uit het oosten komt, duwt het water uit elkaar en er komt een pad. Een droog pad door de zee!

Overall om zich heen hoort Mirjam nu blijde uitroepen van opluchting. De mensen die net nog zo moedeloos waren, krijgen weer moed. Daar horen ze Mozes' stem boven de wind uit: “Zo zegt de HEERE: trekt voort! Haast u naar de overkant!”

“Kom, we gaan verder!” gaat het van mond tot mond. Iedereen pakt zijn spullen, de dieren worden voortgejaagd, in de richting van de zee.

Bezorgd kijkt Mirjam steeds naar de lucht. De dag is al bijna voorbij, het zal nu snel donker worden. Is het dan wel veilig om verder te gaan? Vóór iedereen aan de overkant is, zal het diep in de nacht zijn... Maar, wat vreemd, het blijft maar licht. De zon gaat onder en toch wordt het niet donker. Als ze achterom kijkt, snapt ze hoe dat komt. De wolkkolom achter hen geeft licht. Zo kan iedereen veilig verder trekken, over het pad in de zee. Achter hen is de wolk, die maakt het licht. En de wolk is als een beschermende muur tussen de Israëlieten en de Egyptenaars. Bij de Israëlieten is het licht, bij de Egyptenaars maakt de wolk het juist donker.

Tussen twee muren van water loopt het volk Israël door de zee. Allemaal komen ze veilig aan de overkant.

0-0-0

“Kom op, er achter aan!” spoort de Farao zijn leger aan. Dan gaan ook de Egyptenaars met hun paarden en wagens en alle soldaten over het pad tussen de watermuren. Maar als ze middenin zijn, gaat het opeens mis. De wielen van de wagens zakken weg in de modder en lopen vast. De paarden trekken aan de vastgelopen wagens en steigeren. Er breekt paniek uit onder de soldaten en de paarden. Mensen en dieren vallen over elkaar heen. Er wordt geschreeuwd: “Laten we vluchten want de Heere strijdt voor hen en tegen ons!”

Aan de oever staat Mozes met de Israëlieten. Dan spreekt de HEERE tot Mozes: ‘Strek uw hand uit over de zee, dan zal het water weer terugkeren over de Egyptenaars, over hun wagens en over hun ruiters.’”

Als Mozes zijn hand met de staf weer uitstrekt, vallen de hoge watermuren om. Het water spoelt over de Egyptenaars, over hun paarden en over hun wagens. Van het pad is niets meer te zien. En van het leger van de Egyptenaars ook niet. Ze zijn allemaal verdronken.

Aan de oever staat Mirjam met de andere Israëlieten. Vol ontzetting hebben ze gezien wat er met de Egyptenaars gebeurd is. Opnieuw hebben ze gezien hoe groot de macht van Jahweh, hun God is. Eerbiedig en vol ontzag vallen ze voor Hem neer.

Hoor, daar klinkt de stem van Mozes. Hij zingt! “Ik zal voor de HEERE zingen, want Hij is hoog verheven! Het paard en zijn ruiters heeft Hij in de zee geworpen. De HEERE is mijn Kracht en Lied, Hij is mij tot een Heil geweest. Deze is mijn God, daarom zal ik Hem een liefelijke woning maken. Hij is de God van mijn vaderen, daarom zal ik Hem verheffen!” Mensen gaan meezingen. Van alle kanten vallen steeds meer stemmen in. Allemaal zingen ze over de grote daden die God doet voor Zijn volk, waardoor de vijanden sidderen voor Zijn macht.

Als het zingen begint, zoekt Mirjam tussen haar spullen en vindt ze haar trommel. Machla en nog meer vrouwen doen hetzelfde. En in antwoord op wat de mannen zongen, zingen ook de vrouwen: “Zingt de HEERE, want Hij is hoog verheven! Hij heeft het paard met zijn ruiters in de zee gestort!”

Het gezang klinkt prachtig over het water en eechoot tegen de bergen. Alle angst is voorbij en Gods lof wordt gezongen.

Na een tijdje stopt het lied van Mozes en Mirjam en het volk. Ze moeten weer verder. Ze zijn nog niet in Kanaän. Toch gaat het lied ook verder, alle eeuwen door. Ook nu nog en straks, tot in eeuwigheid. Want als de apostel Johannes in het boek Openbaring beschrijft wat hij in de hemel ziet, vertelt hij over de glazen zee. Daaromheen staan de mensen die niet gevallen zijn voor de verleidingen van het beest, de satan. Zij hebben gestreden tegen de vijanden van God en tegen de zonde die zo aantrekkelijk kan zijn. Daar hebben zij citers in hun handen en zingen het gezang van Mozes, de dienstknecht van God en het gezang van het Lam, de Heere Jezus. Mozes zong van de verlossing van de Egyptenaars. Maar door de Heere Jezus is een nog veel grotere verlossing gekomen. Hij is als het Lam van God gestorven om te verlossen van de zonde. Daarom klinkt het lied van Mozes hier opnieuw, maar nu nog veel mooier, veel heerlijker! Het is nu ook het lied ter ere van Gods Zoon! Hoor maar wat er gezongen wordt: “*Groot en wonderlijk zijn Uw werken, HEERE, Gij almachtige God, rechtvaardig en waarachtig zijn Uw wegen, Gij Koning der heiligen! Wie zal U niet vrezen, HEERE, en Uw Naam niet verheerlijken? Want Gij alleen zijt heilig, want alle volken zullen komen en voor U aanbidden, want Uw oordelen zijn openbaar geworden.*” Ook Mozes en Mirjam zingen daar weer mee. Met iedereen die in dit leven het Lam van God heeft leren kennen en dienen. Iedereen die door genade niet de zonde, maar de Heere Jezus heeft liefgehad. Iedereen die door het geloof Zijn Naam verheerlijkt heeft door zijn leven. Niet in eigen kracht, maar door Zijn genade. Zing jij straks ook mee?

Kom na het verhaal nog even terug op het zebrapad. Licht en donker komt tot uiting in de wolk- en vuurkolom. Voor de Israëlieten was de wolk een licht en gaf een veilig geleide. Voor de Egyptenaar was de wolk donker, zo zagen ze niet wat er vóór hen gebeurde. Als we iets dieper kijken, gaat het ook om de tegenstelling Egyptenaars – Israëlieten: de vijanden van God, zonde (duisternis) en Gods volk, genade (licht).

Achtergrondinformatie bij het Bijbelgedeelte

Wolkkolom en vuurkolom

In de wolk- en vuurkolom heeft de Heere een duidelijk bewijs gegeven van Zijn tegenwoordigheid en hen zichtbaar geleid.

Van Egypte naar de Sinai

Israël reist van Raamses, via Sukkoth (Ex. 12: 37), Etham (Ex. 13: 20) en Pi-Hachirôth tegenover Migdol (Ex. 14: 2) naar de Schelfzee. Vanaf daar reist het volk via de woestijn Sur (Ex. 15: 22), Mara (Ex. 15: 23), Elim (Ex. 15: 27), de woestijn Sin (Ex. 16: 1) en Rafidîm (Ex. 17: 1) naar de berg Sinai (Ex. 19: 2). De ligging van Raamses en Sukkoth is bekend (zie kaart). Dat geldt niet voor de overige plaatsen. Het is niet met zekerheid te zeggen hoe de Israëlieten precies zijn gereisd. (Bron BMU)

De Schelfzee

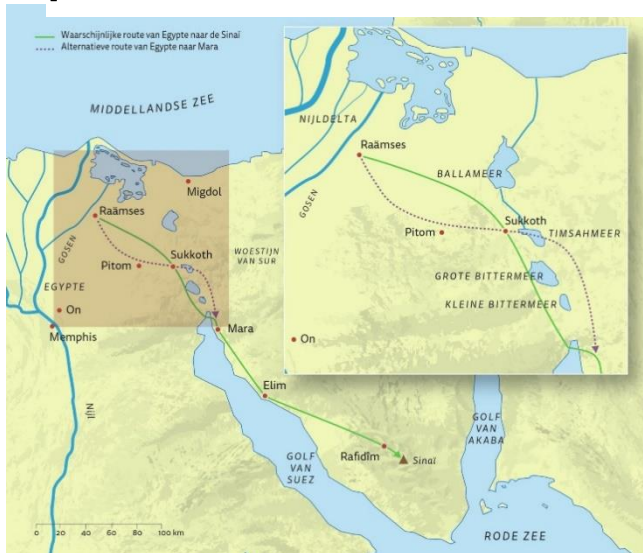
God verloor Israël definitief van de Egyptenaars door Faraó en zijn soldaten te verdrinken in de Schelfzee (letterlijk: ‘Rietzee’). Er zijn veel verschillende verklaringen over deze zee. Hier volgen er enkele:

1. Gewoonlijk wordt aangenomen dat met de Schelfzee de Rode Zee wordt bedoeld. Dat komt onder andere omdat in de oude Joodse, Griekse vertaling van het Oude Testament (de Septuaginta) ‘Schelfzee’ is vertaald door ‘Rode Zee’ (zie Hand. 7: 36 en Hebr. 11: 29).

2. Omdat riet alleen in zoet water groeit, denken sommige uitleggers dat er met de Schelfzee een meer in Egypte wordt bedoeld. Egypte kende verschillende grote meren (o.a. de Bittermeren en het Timsahmeer) die door kanalen met elkaar waren verbonden (zie kaart). Deze ‘waterlinie’ vormde een barrière voor ongewenste indringers.

3. Weer andere Bijbeluitleggers menen dat met de Schelfzee de Golf van Suez wordt bedoeld (zie kaart). Israël zou bijvoorbeeld het uiterste noordelijke puntje van de Golf overgestoken kunnen hebben.

4. Er zijn ook Bijbeluitleggers die denken dat met de Schelfzee de Golf van Akaba wordt bedoeld (zie kaart). Deze zeearm is op sommige plaatsen slechts enkele kilometers breed. Bovendien wordt de Golf van Akaba in 1 Koningen 9 ook de 'Schelfzee' genoemd (zie 1 Kon. 9: 26). De consequentie van deze optie is dat de berg Sinaï in het huidige Saoedi-Arabië moet liggen. (Bron BMU)

In het hart van de foto, op het puntje van het Sinaïtische schiereiland, is het Sinaï-gebergte zichtbaar. Rechts ervan ligt de Golf van Akaba. Links van het schiereiland de Golf van Suez. Linksboven op de foto is het stroomgebied en de delta van de Nijl zichtbaar.

Lofzang

Het volk is diep onder de indruk van de grote macht van de HEERE. Door dit wonderlijke ingrijpen zijn ze definitief verlost van hun vijanden, de Egyptenaren. Zoals vaker gebeurt, wordt dit aangegrepen om een lofzang te zingen op de grootheid van de Heere. Een dergelijke lofzang had als doel om de geschiedenis levend te houden. Vermoedelijk heeft Mozes dit lied direct na de doortocht gemaakt en werd het door het hele volk gezongen. Het zal ook daarna nog vaak gezongen zijn door de Israëlieten. Zelfs in de hemel wordt dit lied van Mozes gezongen (Op. 15: 3). Een dergelijke lofzang bestaat vaak uit dezelfde onderdelen: (-) een oproep om God te loven, (-) redenen om God te loven, (-) samenvatting en herhaling. Deze onderdelen zien we ook in deze lofzang terugkeren.

Belijdenisgeschriften

- NGB-artikel 13: Gods voorzienigheid: Hij regeert de wereld, verslaat Israëls vijanden en zorgt dat Zijn volk in Kanaän komt.
- NGB artikel 34: Van de Heilige Doop: Christus is onze Rode Zee, door welke wij moeten doorgaan, om te ontgaan de tirannieën van Faraó, welke is de duivel, en ingaan in het geestelijke land Kanaän.

Samen praten

Hoe reageert het volk als de Egyptenaars komen? Zij worden boos, zeggen dat ze liever in Egypte waren gebleven en dat ze nu allemaal zullen sterven in de woestijn.

En wat doet Mozes? Hij wijst naar boven en zegt: de HEERE zal voor u strijden en gij zult stil zijn.

Wat kun jij leren van het volk? En wat van Mozes? Wijs de kinderen er op dat ze altijd tot de Heere mogen bidden. Hij laat geen bidder staan. (Hebr.11:6 Wie tot God komt, moet geloven dat Hij een Beloner is van degenen die Hem zoeken).

Heb jij weleens in zee of in een groot meer gezwommen? Hoe vond je dat? Eigen antwoorden.

Waarom schrikt het volk van Israël zo ontzettend als ze de zee zien? Ze kunnen daar onmogelijk doorheen met al die dieren, jonge kinderen, oude mensen...

Wat moet Mozes van God met zijn staf doen? Uitstrekken over het water.

Wat gebeurt er als Mozes zijn staf omhoog houdt? Wat vind je daarvan? De eerste keer komt er een pad door de zee. Dat is een groot wonder. De tweede keer storten de watermuren om, over de Egyptenaars. Dat is voor de Israëlieten hun redding, maar voor de Egyptenaars hun ondergang. Dat laatste is vreselijk, maar God moet de zonde straffen. De Egyptenaars waren Hem al heel lang ongehoorzaam geweest. Het is ook een waarschuwing voor ons om niet ongehoorzaam aan Hem te zijn/blijven.

Vijanden

De Egyptenaars waren de vijanden van het volk Israël. Wat deden ze?

Zij probeerden het volk tegen te houden op weg naar het land Kanaän.

De duivel is onze vijand. Wat wil hij proberen?

Hij probeert ons op allerlei manieren van God weg te houden. Hij wil dat niemand zalig wordt.

Wat kunnen middelen van de duivel zijn? Kies er drie uit en vertel waarom deze dingen jou weg kunnen houden bij de Heere.

Ongeloof – Drukke – Trots – Jaloersheid – Geen zin – Geld – Spannend boek – (vul zelf in)

Danken

Aan de overkant van de Rode Zee zongen Mozes en Mirjam met het volk een danklied. Waar kun jij de Heere voor danken en loven?

Bijvoorbeeld: de Bijbel, vrijheid om naar de kerk te gaan, Zijn sterven en opstanding, gezondheid, enz. Het mooiste is als je net als Mozes de Heere kunt danken omdat Hij ook jouw God is.

Wat hoort bij elkaar? Trek daar een lijn tussen.

Antwoorden:

Rode Zee	Glazen zee
Mozes, Gods knecht	de Heere Jezus, het Lam van God
Tamboerijnen	Citers
Verlossing uit Egypte	Verlossing van de zonden
Dood van de vijanden	De duivel verslagen
Veilig aan de overkant	Altijd bij de Heere wonen

Domino

Wat zongen Mozes, Mirjam en Israëlieten? Zet de juiste woorden naast elkaar door de juiste kleuren tegen elkaar aan te leggen. Start met het bovenste woord.

Antwoord: Toen antwoordde Mirjam hunlieden: Zingt de HEERE, want Hij is hoog verheven.

Antwoorden bij werkboekje groep 7/8

Samen praten

Stel, je mag een interview houden met Mirjam. Je stelt deze vragen. Welke antwoorden zou zij geven?

Noteer in steekwoorden.

- **Kent u Mozes goed?** Hij is familie, broer, opgegroeid bij Farao
- **Hoe was het in Egypte?** Hard werken, moord op de jongetjes
- **Wie heeft jullie bevrijd en hoe ging dat?** De Heere gebruikte Mozes, 10 plagen
- **Hoe wisten jullie welke kant jullie op moesten gaan?** Wolkkolom
- **In welke gevaarlijke situatie kwamen jullie terecht?** Ingesloten tussen bergen en de zee, ingehaald door de Egyptenaars
- **Wat zei de Heere tegen Mozes?** Zeg de kinderen van Israël dat zij voorttrekken
- **Wat gebeurde er met het volk Israël en wat gebeurde er met de Egyptenaars?** Behouden aan de overkant en verdronken in de zee
- **Wat deden jullie aan de overkant?** Een lofzang voor God zingen

Doopformulier

In het Doopformulier wordt in het gebed dat aan de doop vooraf gaat, ook verwezen naar deze geschiedenis: *“O, almachtige, eeuwige God; Gij, Die de verstokte Farao met al zijn volk in de Rode Zee verdronken hebt, en Uw volk Israël droogvoets daardoor geleid, door hetwelk de Doop beduid werd”.*

Wat denk je dat er wordt bedoeld met: ‘door hetwelk de Doop beduid werd’? Wat er bij de doorgang door de Rode Zee gebeurde, kan ons iets leren over de Doop. Het water maakte scheiding tussen Israëlieten en Egyptenaars. Er kwam scheiding tussen Gods (verbonds)volk en Gods vijanden. Door de doop heeft de Heere ons apart gezet. Niet iedereen die door de Zee ging was ook werkelijk bekeerd. Niet iedereen die gedoopt is, is automatisch bekeerd. Het gaat erom dat we de Heere Jezus liefhebben en in ons leven te zien is dat we werkelijk anders zijn. De Heere wil dit uit genade schenken als we Hem daarom bidden.

Stelling

“Eigenlijk vind ik het wel erg: zingen als je vijanden verdrinken in de zee. Je mag toch niet blij zijn als een ander iets ergs overkomt?”

Wat zou jij tegen Tom zeggen? Het volk Israël zong niet uit omdat ze het ‘net goed’ voor de Egyptenaars vonden, maar om God de eer te geven. God wordt verheerlijkt zowel in het straffen van de goddelozen, als in het Zich ontfermen over Zijn kinderen. De Egyptenaars waren al heel lang ongehoorzaam aan Gods bevel. Nu was de maat vol en strafte Hij hen. Het is ook een waarschuwing voor ons om niet ongehoorzaam aan Hem te zijn/blijven. Opvallend is dat de Egyptenaars de baby’s van de Israëlieten hebben verdronken en nu zelf verdrinken.

Het lied van Mozes en het Lam

Zij stonden aan de glazen zee, hebbende de citers Gods. En zij zongen het gezang van Mozes, de dienstknecht van God, en het gezang van het Lam. (Openbaring 15:2b en 3)

Wat hoort bij elkaar? Trek daar een lijn tussen.

Antwoorden:

Rode Zee	Glazen zee
Mozes, Gods knecht	de Heere Jezus, het Lam van God
Tamboerijnen	Citers
Verlossing uit Egypte	Verlossing van de zonden
Dood van de vijanden	De duivel verslagen
Veilig aan de overkant	Altijd bij de Heere wonen

Waarom zou de Heere aan Johannes op Patmos nu juist dit beeld laten zien? De verlossing van Israël uit Egypte is een beeld van de verlossing door de Heere Jezus, het Lam van God. De duivel is verslagen, God krijgt de eer tot in eeuwigheid.

Antisemitisme

In Exodus zien we de één van de eerste vormen van antisemitisme. In de Bijbel lezen we hier vaker over, denk aan de verhalen van Esther, Ezra en Nehemia.

Wat is antisemitisme? Jodenhaat. Dus haat tegen mensen, puur omdat ze Joods zijn. Hierdoor zijn al veel Joodse mensen in de problemen gekomen en zelfs gedood.

Komt dit later in de (Bijbelse) geschiedenis ook voor? In na-Bijbelse tijden stopt de Jodenhaat niet. In de Middeleeuwen worden de Joden in bijvoorbeeld Spanje zwaar vervolgd. In de negentiende eeuw zijn duizenden Joden het slachtoffer van zware vervolgingen in Oost-Europa.

De meest extreme vorm van Jodenhaat en Jodenvervolging vond plaats in de vorige eeuw. Miljoenen Joden stierven in de nazivernietigingskampen alleen omdat ze Jood waren.

En ook nu nog zijn Joden in Nederland, Europa en in andere landen het slachtoffer van getreiter of daadwerkelijke vervolging. De laatste jaren neemt het steeds meer toe, zeker na de oorlog in Gaza na 7 oktober 2023.

Waar komt deze Jodenhaat vandaan? (Lees Genesis 3: 15) Dat Jodenhaat altijd en overal de kop opsteekt, is geen toevalligheid. De Jodenhaat wijst op de strijd tussen het slangenzaad en het Vrouwenzaad. De satan keert zich steeds weer met geweld tegen het volk van God.

Puzzel

Zoek de teksten op in Exodus 15, vul de ontbrekende woorden in, het aantal streepjes geeft het aantal letters aan. Soms staat er een cijfer, de letter die op die plaats komt, kun je hieronder invullen. (Maak van de letters in de oranje hokjes hoofdletters.)

Antwoord

6 O Heere! Uw rechterhand is verheerlijkt geworden in macht; Uw rechterhand, o Heere! Heeft den vijand verbroken!

10 Gij hebt met Uw wind geblazen; de zee heeft hen gedekt, zij zonken onder als lood in geweldige wateren!

11 O Heere! Wie is als Gij onder de goden? Wie is als Gij, verheerlijkt in heiligheid, vreselijk in lofzangen, doende wonder?

12 Gij hebt Uw rechterhand uitgestrekt, de aarde heeft hen verslonden!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Z	i	n	g	t	d	e	H	e	e	r	e	w	a	n	t

17	18		19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
H	ij		i	s	h	o	o	g	v	e	r	h	e	v	e	n

Deze tekst staat in Exodus 15: 21

Knutselen

Trommel: Wat heb je nodig? Een conservenblik, een ballon (zonder uiteinde) en een elastiekje. Je kunt sushi-stokjes gebruiken om te trommelen. Voor een extra effect kun je de trommels vullen met rijstkorrels. Versier de trommel daarna met veren, stickertjes, pailletten of beschilder een wikkel die je later om de trommel plakt. Op de wikkel kun je ook een mooie tekst laten schrijven.

Tamboerijn: Wat heb je nodig? Een papieren bordje, draad en metalen doppen. Maak met een dikke spijker of priem gaatjes in de doppen. Bevestig steeds een aantal doppen bij elkaar met draad aan het bordje.

Het lied van Simson

Toelichting op het thema

Dit jaar is het thema voor Kompas: 'Zing een lied voor de Heere; zangers in de Bijbel'. In deze schets gaat het over de richter Simson, die eerst een lied zingt tot eer van zichzelf, maar daarna de Heere de eer mag geven van de overwinning die hij in Zijn kracht mocht behalen.

Doel van de vertelling

De kinderen horen in deze vertelling dat Simson, die duizend Filistijnen heeft verslagen met een ezelskinnebak - dat is de kaak van een ezel - daarover zingt. Eerst krijgt niet de Heere de eer daarvan, maar geeft hij zichzelf de eer. Als de Heere hem laat merken hoe zwak hij van zichzelf is, verandert dat en mag Hij de Heere de eer geven van de overwinning die hij behaald heeft. Simson was een type, een voorbeeld van de Heere Jezus.

Introductie op het thema

Idee

'Zingen/leven tot eer van de Heere', wat is dat eigenlijk?

Kies een aantal van de volgende Psalmregels en schrijf ze op losse bladen.

Mogelijkheden:

- 'k Roep Heer in angst tot U gevloeden.
- Mijn ziel is immers stil tot God.
- U alleen U loven wij.
- Maar, trouwe God, Gij zijt, het Schild dat mij bevrijdt.
- Ik hef tot U, Die in de hemel zit, mijn ogen op en bidt.
- 'k Sla d' ogen naar 't gebergte heen, vanwaar ik dag en nacht des Hoogsten bijstand wacht.
- Vergeef mij al mijn zonden. die Uwe hoogheid schonden;
- Loof, loof, den HEER', mijn ziel, met alle krachten, verhef Zijn Naam, zo groot, zo heilig t' achten.
- Gena, o God, gena, hoor mijn gebed'...

Lees ze zelf voor of laat de kinderen dat om de beurt doen.

Mogelijkheid 1. Vraag: Met welke regels eren de dichters de Heere. Waarom is dat zingen tot eer van de Heere? Zie verder bij 'vervolgvragen'.

Mogelijkheid 2. Voor kleine(re) kinderen. Geef alle kinderen twee kaartjes, een groen en een rood. Lees zelf de eerste zin van één van de Psalmen voor en vraag de kinderen: Is deze Psalm tot eer van de Heere? De kinderen steken één van hun kaartjes omhoog. (het groene als ze vinden van 'ja', het rode als ze vinden dat dat niet zo is).

Vraag daarna, waarom ze 'ja' of 'nee' kozen. Probeer al pratend uit te leggen, wat het betekent 'iets tot eer van de Heere doen'. (Vaak zo anders dan wij denken...). Zie verder bij 'vervolgvragen'.

Vervolgvragen

Over wie/Wie ging het in deze Psalm? Wat wordt er over de Heere verteld? Of: Wat kom je over de dichter te weten? Wat doet de dichter in deze Psalm? Is dat tot eer van de Heere? Waarom?

Opmerking. Het gaat er dus niet om, of in een lied het woord loven, eren o.i.d. voorkomt, maar waarover het in het lied gaat. Of beter: over *Wie* het lied gaat en wat er over Hem verteld wordt, of waarvoor de dichter Hem nodig heeft!

Zingen en lezen

Psalmen

• Psalm 116: 1, 2, 3, 5, 7, 10	• Psalm 6: 9
• Psalm 141: 1, 9	• Psalm 66: 8, 10
• Psalm 115: 1	• Psalm 75: 1
• Psalm 118: 3, 9, 14	• Psalm 99: 2, 7, 8
• Psalm 86: 1, 3	• Psalm 52: 7

Liederen

- Neem mijn leven, laat het Heer', (TZE, 69)
- Grote God, wij loven U, (TZE, 40)
- Nooit kan 't geloof teveel verwachten. (TZE, 70)

Lezen

Richteren 15: 11-20

Kerntekst

Richteren 15:16, 18(a), *Toen zeide Simson: Met een ezelskinnebak, een hoop, twee hopen, met een ezelskinnebak heb ik duizend man geslagen. Als hem nu zeer dorstte, zo riep hij tot den HEERE en zeide: Gij hebt door de hand van Uw knecht dit grote heil gegeven; (zou ik dan nu van dorst sterven en vallen in de hand dezer onbesnedenen?*

Vertelling

“Wat heb je nu toch gedaan? Wist je niet dat de Filistijnen de baas over ons zijn? Waarom ben je dan tegen hen gaan vechten?”

Op de rots Etam staat een grote groep mannen. Boos kijken ze allemaal naar die ene man die daar voor hen staat. Die man is Simson. Ze wachten op zijn antwoord. Woedend zijn ze! Heeft hij ze dan kwaad gedaan? Nee, dat niet. Maar het is wel zijn schuld dat de vijanden gekomen zijn. Wie zijn die boze mannen?

Het zijn drieduizend mannen uit de stam van Juda. Ze zijn naar Simson gekomen, omdat de vijand, de Filistijnen, hun land Israël is binnengevallen. “Waarom zijn jullie gekomen”, hebben ze aan de Filistijnen gevraagd? “We hebben toch niets gedaan?”

“Nee,” was het antwoord, “maar we komen ook niet om tegen *jullie* te vechten. Het gaat ons maar om één man. Als we *die* hebben, dan gaan we weer weg.” Daarom staan de mannen van Juda hier nu tegenover die ene man, Simson.

Simson is helemaal alleen. En toch zijn de Filistijnen zo bang voor hem dat ze zelf niet naar hem toe durven gaan om hem gevangen te nemen. Want soms is Simson heel sterk. Dan kan hij zelfs alleen tegen een heel leger vechten. Dat komt omdat de Heere hem daar dan bijzondere kracht voor geeft.

Simson is een knecht van de Heere. Al voor zijn geboorte heeft de Heere gezegd dat hij een Nazireeër van God zou zijn. Toen al heeft de Heere hem apart gezet. Omdat hij een Nazireeër zou zijn, mocht hij geen wijn drinken en ook niets eten of drinken wat van druiven gemaakt werd.

Er was *nóg* iets wat hij niet mocht. Want je kunt het ook aan hem zien dat hij een Nazireeër is. Kijk maar eens naar zijn haar. Dat is (heel) lang. Dat komt omdat er nog nooit een stukje van zijn haar is afgeknipt. Dat lange haar is het teken dat hij een Nazireeër is.

Voordat Simson geboren werd, vertelde de Heere aan zijn ouders ook welke bijzondere opdracht Hij voor Simson had. *Simson zou beginnen Israël van de Filistijnen – dat zijn de vijanden die de baas zijn in Israël – te verlossen.*

Daar staat Simson en tegenover hem de drieduizend mannen uit Juda. Ze zijn naar de rots Etam gekomen, waar Simson in een grot woont.

Ze hebben wel gehoord wat Simson in het land van de Filistijnen gedaan heeft. Hij heeft daar helemaal alleen tegen heel veel vijanden gevochten. En... hij heeft het ook gewonnen. Hij heeft er velen gedood. Eerst had hij al driehonderd vossen gevangen. Steeds had hij twee vossen met hun staarten aan elkaar gebonden, en daartussen een brandende fakkel gestoken. Met die brandende fakkels waren de vossen de korenvelden van de Filistijnen ingelopen. Daardoor was al het koren in brand gevlogen. De hele oogst van de Filistijnen was verbrand. En niet alleen de korenoogst. Ook de wijngaarden, waarin de druiven groeiden, en de olijfbomen, waren door de

vossen in brand gestoken. Van de oogst was niets overgebleven. Wat waren de Filistijnen boos geweest. Maar ze durfden er niets tegen te doen.

Ja, de mannen uit Juda weten dat allemaal wel, maar toch zijn ze niet blij dat Simson dat heeft gedaan. Het is waar: ze zijn niet zelf de baas meer in hun eigen land. Maar als ze de Filistijnen gehoorzamen, gaat het toch wel goed en hebben ze eigenlijk niet zoveel last van ze. En dat willen ze graag. Rust! En geen oorlog.

Maar nu Simson wel tegen de Filistijnen is gaan vechten, is de rust weg. Dat willen ze helemaal niet.

En nu staan ze voor Simson. Hoor eens wat ze zeggen! “Wij zijn gekomen om u gevangen te nemen en u aan de Filistijnen over te leveren.” Ze willen liever vrede met de Filistijnen hebben dan samen met Simson tegen hen strijden. Ze geven liever hun redder, die de Heere hen geeft, in de handen van de vijanden, dan dat ze geloven dat hij hen kan helpen.

Dat is erg! De mannen van Juda willen liever de vijand dienen dan dat ze vrij zijn. Maar weet je dat dat bij ons ook zo is? Of is dat in jouw hart anders?

En wat doet Simson, als hij hoort dat ze hem willen binden en aan de vijanden overleveren? Hij doet niets! Wel vraagt hij iets. Hij zegt: “Jullie moeten me beloven dat je niet tegen mij zult gaan vechten.” “Nee,” zeggen de mannen van Juda, “dat zullen we niet doen, maar we zullen u wel binden.”

Dan nemen ze twee nieuwe, sterke touwen. Daarmee binden ze de handen van Simson vast en zo nemen ze hem mee naar de plaats, waar de Filistijnen zijn.

En Simson? Hij laat zich gewillig meevoeren. Simson heeft zijn volk lief. En dan tegen hen vechten? Nee, dat wil, dat kan hij niet. Daarvoor heeft de Heere hem niet geroepen. De Heere heeft hem juist de opdracht gegeven om te beginnen zijn volk van de Filistijnen te verlossen. Daarvoor krijgt hij van de Heere de kracht en de wijsheid.

Simson lijkt hier op de Heere Jezus, Die Zijn discipelen liefhad en Zich voor hen overgaf aan de vijand. Hij liet Zich vrijwillig binden.

Als de Filistijnen Simson gebonden aan zien komen, beginnen ze te juichen! O, nu kan hun vijand Simson niet meer ontsnappen! Nu kunnen ze hem gevangennemen en hem doden.

Maar, de Filistijnen juichen te vroeg.

Ze komen naar Simson toe en steken hun handen al uit...

Dan, plotseling, gebeurt er iets. De Geest van de Heere komt over Simson. En die Geest van de Heere geeft hem een bijzondere kracht. Kijk eens, Simson breekt de nieuwe touwen, waarmee hij gebonden is, zomaar kapot. Net alsof het maar dunne touwtjes zijn.

Daar staat hij. Hij is weer vrij!

Snel kijkt hij om zich heen. Is er misschien iets, waarmee hij zich kan verdedigen tegen de Filistijnen, die hun handen al uitsteken om hem gevangen te nemen? Ja, daar op de grond ziet hij iets liggen! Het is een ezelskinnebak, de kaak van een ezel; hij is nog vers en stevig. Vlug raapt hij hem op en begint ermee in het rond te slaan. Het duurt niet lang, of om hem heen liggen heel veel Filistijnen die hij met de ezelskaak geraakt heeft. De andere Filistijnen die zien wat er gebeurt, schrikken. Dat hadden ze niet verwacht. Zo snel mogelijk draaien ze zich om en vluchten weg, bij Simson vandaan. Het duurt niet lang en dan zijn alle Filistijnen verdwenen.

Daar staat Simson. Alle vijanden zijn weg. Om hem heen liggen alleen nog dode Filistijnen en in zijn hand heeft hij nog steeds de ezelskinnebak, de ezelskaak.

Dan begint Simson te zingen: “Met een ezelskinnebak, één hoop, twee hopen, met een ezelskinnebak heb ik duizend man verslagen.”

Eigenlijk drijft hij de spot met de Filistijnen. Want eigenlijk zingt hij: “Met de kaak van een ezel heb ik al die ezels geslagen.” De plaats waar dit gebeurd is, geeft hij een naam. Hij noemt hem:

Ramath-Lechi, dat betekent: 'hoogte van de kinnebak' of 'kaakbeenhoogte'. Dan gooit hij de ezelskaak weg. Die heeft hij niet meer nodig.

Heb je gehoord wát Simson zong? Ik heb die mannen verslagen... Simson doet net alsof hij dat zélf, door zijn eigen kracht, heeft gedaan...

Maar dan... opeens... O, wat heeft Simson een dorst! Niet een beetje, maar heel erge dorst. En het is zo warm! Als de Filistijnen hem nú zouden zien, zouden ze hem zo kunnen doden. Hij kijkt om zich heen of er ook ergens water is. Maar hoe hij ook zoekt, nergens is water te vinden. O, wat erg! Want Simson voelt het: als hij nu geen water krijgt, zal hij sterven van de dorst.

De Heere laat Simson merken hoe zwak hij van zichzelf is, en dat hij zelf niets kan. Hij gaat hem leren Wie Simson moet eren en ook hóe hij Hem moet eren. De Heere laat hem zien wat hij gedaan heeft. Simson heeft niet de Heere, maar zichzelf de eer gegeven.

De Heere, Die zo goed voor hem zorgde. Die hem verlostte van de Filistijnen. Die zorgde dat er een ezelskinnebak lag, die nog vers en stevig was. Het was de Heere, Die hem kracht gaf, zodat Simson zich tegen de vijand kon verdedigen. Die ervoor zorgde dat de andere Filistijnen op de vlucht sloegen.

Dat deed Simson niet, maar dat deed de Héere, Die hem wilde gebruiken om het volk Israël te verlossen van de vijanden.

Wat doe jij als je iets hebt gedaan? Geef je dan de Heere daarvan dan de eer? Of geef je de eer aan jezelf?

Als de Heere Simson dat allemaal laat zien, gaat Simson opnieuw zingen. De Heere leert hem zingen. Maar wat klinkt het nu heel anders! Nu is het geen overwinningslied, maar een gebed. "HEERE," zegt Simson, "dat heb ik niet gedaan, maar Ú hebt de overwinning, de verlossing gegeven. En wat een wonder: daarvoor hebt U mij willen gebruiken! U hebt dat door de hand van Uw knecht, willen doen. Ú hebt dit heil, deze verlossing gegeven." Hoor je dat? Nu geeft Simson de Heere de eer: "Heere, niet ik, maar Ú hebt het gedaan!"

"Maar, Heere," gaat Simson verder, "ik heb zo'n dorst. En als nu de Filistijnen terugkomen, zullen ze me gemakkelijk kunnen doden. Dan zullen ze toch nog met U gaan spotten... Dat is toch niet tot Uw eer? Wilt U me alstublieft water geven?"

Nu zingt Simson tot Gods eer, omdat de Heere hem dat leert. Nu heeft Simson de Heere weer nodig, omdat hij het weet: ik heb zelf niets. Maar ik heb álles van Ú nodig en zonder U kan ik helemaal niets.

En verhoort de Heere dat gebed? Ja, dat wil de Heere uit genade doen.

Want kijk eens... Opeens scheurt de grond open en borrelt het water als een fontein omhoog. De Heere geeft hier, in de wildernis waar niets groeit, water uit de bodem. Hij verhoort het gebed van Simson en geeft hem te drinken.

De Heere verhoort Simson. Niet, omdat hij dat verdiend heeft door te belijden dat de Heere hem geholpen heeft. Ook niet, omdat hij gebeden heeft. Maar de Heere verhoort hem alleen uit genade, om de Heere Jezus' wil. Hij heeft aan het kruis geroepen: "Mij dorst". En zo heeft Hij verdiend dat de Heere zondige mensen kan geven wat ze nodig hebben.

Simson drinkt net zoveel als hij wil. En dan voelt hij het: zijn krachten komen weer terug. Simson geeft deze plaats een naam. Hij noemt hem: 'De fontein van de aanroeper'. Eigenlijk zegt Simson: Hier heb ik tot de HEERE geroepen, en de HEERE heeft mijn geroep gehoord. Hij zorgde voor een fontein.

De Heere leerde Simson te zingen tot Gods eer. Dat wil de Heere ook vandaag leren: Hoe wij de Heere de eer weer kunnen geven. Van onszelf doen we dat niet meer. Dat kunnen we niet meer en dat willen we ook niet meer. Maar de Heere wil dat ook vandaag nog leren.

Bid dan maar: Heere, leert U ook mij te leven en te zingen tot Uw eer.

Achtergrondinformatie bij het Bijbelgedeelte

De tijd van de richters

De tijd van de richters begon na het sterven van Jozua. Zolang Jozua en de oudsten die hem nog gekend hadden, leefden, diende het volk van Israël de Heere. Maar toen zij gestorven waren, vergat het volk de Heere en diende het vreemde goden (afgoden). Als straf en om het volk tot inkeer – bekering - te brengen, stuurde de Heere vijanden.

Door de onderdrukking van die vijanden, ging het volk de Heere weer zoeken. Het bad Hem ook, of Hij de vijanden weg wilde nemen. In Zijn goedheid en genade stuurde de Heere dan een richter, die het volk terug moest roepen tot de dienst van de Heere en het volk van de vijanden mocht verlossen.

Vóór Simson waren er zo al elf richters geweest.

De tijd van Simson

Simson (zijn naam betekent: 'zonnekind') is de twaalfde richter. In de tijd dat Simson geboren wordt, heersen de Filistijnen over Israël. Maar in tegenstelling tot de andere keren, roept het volk nu niet om een verlosser. Het buigt onder de overheersing van de vijand.

Toch stuurt de Heere ook nu een richter.

De ouders van Simson

Simson komt uit de stam van Dan. Zijn vader heet Manoach, de naam van zijn moeder is onbekend. De ouders van Simson vrezen de Heere.

De geboorte/afkomst van Simson

Hoewel de moeder van Simson onvruchtbaar is, krijgt ze toch een kind, een kind met een bijzondere taak. Hij zal vanaf zijn geboorte een Nazireeër Gods zijn, iemand die helemaal aan de Heere is gewijd. Simson zal zijn hele leven een Nazireeër zijn. Het teken van zijn Nazireeërschap is zijn lange haar, wat hij beslist niet af mocht knippen. Al vóór zijn geboorte zal hij **aan** de Heere gewijd zijn. Daarom mocht zijn moeder niets eten of drinken wat van de wijnstok kwam. Over de derde verplichting die bij het Nazireeërschap hoorde (niets aanraken wat onrein was, waaronder gestorvenen) lezen we niets. Gezien de opdracht die Simson kreeg, is dat ook wel te begrijpen. Simson moest immers gaan vechten tegen de Filistijnen.

De belofte die de Heere bij de aankondiging van zijn geboorte geeft, is: *Hij zal beginnen Israël van de Filistijnen te verlossen*. Simson zou het volk dus niet volkomen van hen verlossen.

Alles in het leven van Simson riep om de komst van de Meerdere van Simson, de Heere Jezus, van Wie Simson een voorbeeld een type was. (Zie verder bij Simson als type van de Heere Jezus).

Een Nazireeër Gods

Het woord 'Nazireeër' betekent 'een gewijde' (iemand die door een bijzondere belofte gehouden was om van anderen afgezonderd te worden voor de dienst van God).

Er waren twee soorten Nazireeërs.

Nazireeërs die dat voor een bepaalde tijd van hun leven waren. Voor hen golden de volgende regels (zie Numeri 6:1).

1. Een Nazireeër moest een afgezonderd leven leiden, om zo voor de Heere te leven.
2. Hij mocht geen wijn en sterke drank drinken en ook niets, wat van de wijnstok kwam, eten.
3. Hij mocht zijn hoofdhaar niet af laten knippen.
4. Hij mocht niet bij een dode komen en hem zeker niet aanraken.
5. Hij mocht niets onreins eten, maar deze regel gold voor alle Israëlieten.

Naast vrijwillige Nazireeërs, waarvan Paulus een voorbeeld is (zie Hand. 18:18 en 21: 23, 24), waren er ook mensen die dat hun hele leven waren. In de Bijbel lezen we dat van drie personen: Simson, Johannes de Doper en Samuël.

We moeten Nazireeër (van het Hebreeuwse 'nazir', dat is 'gewijde') niet verwarren met Nazarener (dat is: iemand die afkomstig is uit Nazareth).

Simson als richter; verschil tussen hem en andere richters

Tussen Simson en de andere richters van Israël zijn diverse verschillen.

Allereerst wordt Simson al vóór zijn geboorte tot het richterschap afgezonderd. Daarbij is hij al vanaf zijn geboorte een Nazireeër Gods.

Bij de andere richters werd er, voordat ze tot hun ambt geroepen werden, door het volk om verlossing gebeden, maar bij Simson lezen we daar niets van. In plaats van dat het volk zich achter hem schaaft, leveren ze hem zelfs over in de handen van de vijand. In wezen wordt Simson door zijn eigen volk verworpen en willen ze hem niet erkennen als de van God gezonden verlosser.

Zijn strijd tegen de Filistijnen

Simson heeft te strijden tegen het volk van de Filistijnen. Over 'Filistijnen' lezen we al in Genesis 10. Het zijn nakomelingen van Cham. In Genesis 10 vers 14 staat: *En Pathrusim en Kasluchim, vanwaar de Filistijnen uitgekomen zijn, en Kaftorim*. De kanttekeningen zeggen daarbij, dat 'het schijnt dat enige nakomelingen van deze twee broers – bedoeld worden Pathrusim en Kasluchim - naar het land 'Palestina' gegaan zijn en dat hebben ingenomen. Van de naam 'Palestina' is waarschijnlijk ook hun naam 'Filistijnen' afkomstig. Later worden ze in de Bijbel ook steeds vaker 'Palestijnen' genoemd. We moeten hen niet verwarren met de Palestijnen in onze huidige tijd, (want dat zijn geen nakomelingen van hen).

In Kanaän hebben ze zich uiteindelijk gevestigd in de steden Gath, Asdod, Gaza, Askalon en Ekron. De laatste drie steden behoorden bij het erfdeel van de stam van Juda.

Ook Abraham en Izak hadden in hun tijd al met Filistijnen te maken.

Toch lezen we niet, dat bij de inname van Kanaän, Jozua en het volk van Israël tegen hen hebben moeten vechten. Pas in het begin van het boek Richteren, na de dood van Jozua, horen we voor het eerst dat er tegen hen gestreden wordt (Richt. 1:18).

In Richteren 3 vers 1 tot 3 staat nog iets heel opmerkelijks over hen: *Dit nu zijn de heidenen die de HEERE liet blijven om door hen Israël te verzoeken, (allen die niet wisten van al de krijgen van Kanaän) (...). Vijf vorsten der Filistijnen ...*

In datzelfde hoofdstuk lezen we over de richter Samgar, die tegen moet strijden. Hij sloeg zeshonderd Filistijnen met een ossenstok en alzo verloor hij Israël (Richt. 3:31).

Kort voordat Simson geboren wordt, lezen we opnieuw over de Filistijnen.

Een alleenstaande strijder

Hadden andere richters een leger om zich heen, Simson stond in wezen alleen. Nergens lezen we dat het volk hem heeft geholpen in zijn strijd tegen de Filistijnen. Wel het tegendeel. De mannen van Juda namen het hem hoogst kwalijk dat hij de strijd tegen de vijand begonnen was. Ze leverden hun verlosser zelfs over hun handen.

Voor Simson betekende dit grote eenzaamheid. Niemand van zijn volk voegde zich bij hem. Hij werd zelfs van zijn eigen volksgenoten verlaten.

De Geest des HEEREN werd vaardig over Simson

In de geschiedenissen van Simson lezen we regelmatig dat 'de Geest des HEEREN hem dreef' of: 'de Geest des HEEREN werd vaardig over hem'. (Richt. 13: 25; 14: 6 en 19; 15: 14). Op die momenten gaf de Heere hem zoveel kracht dat hij in staat was om alleen, zonder hulp van andere mensen, grote en krachtige daden te doen.

Als Simson zo door de Geest van de Heere wordt gedreven, gaat het hem niet om eigenbelang. Hij treedt dan op als richter en verlosser van Israël.

Kort overzicht van wat aan deze geschiedenis voorafging (Richt. 13, 14 en 15: 1- 8)

Als Simson opgroeit, drijft de Geest hem van tijd tot tijd de richting van de Filistijnen uit. Zo komt Simson meer en meer met hen in aanraking. Hij wil zelfs trouwen met een Filistijnse. Onderweg doodt hij een leeuw. Een tijd later blijkt dat een bijenzwerm een nest in het dode lichaam heeft gemaakt. Dat geeft Simson stof voor het raadsel, dat hij op zijn bruiloft opgeeft. Door de vrouw van Simson onder druk te zetten weten de Filistijnen op een slinkse manier achter de oplossing te komen. De diepste betekenis ervan begrepen ze echter niet. Met al hun slimheid geven ze echter Simson de mogelijkheid hen te benadelen. Want als Simson hen voor de juiste oplossing van het raadsel moet betalen, doodt hij dertig mannen van hun eigen landgenoten.

Nadat zijn vrouw aan een ander is gegeven, ziet Simson daarin opnieuw een aanleiding om hen te treffen. Dit doet hij door 300 vossen met brandende fakkels het staande koren van de Filistijnen in te jagen, waardoor de oogst in vlammen opgaat. De Filistijnen verbranden daarop de vrouw van Simson en haar vader. Dat roept bij Simson ook weer reactie oproept. *En hij sloeg hen, de schenkel en de heup, met een grote slag* (Richt. 15: 8). Hierna gaat hij terug naar Israël, waar hij in een spelonk op de hoogte van de rots Etam gaat wonen.

Vossen

De 'vossen', waarvan in vers 4 en 5 van hoofdstuk 15 gesproken wordt, zijn mogelijk 'jakhalzen' geweest. In Israël wordt weinig verschil gemaakt tussen 'vossen' en 'jakhalzen'.

De redenen van zijn verblijf in de deze rotssteen

Dat Simson ervoor kiest om in een afgelegen gebied, op een hoge rots, te gaan wonen, heeft verschillende redenen.

Simson zoekt de eenzaamheid en aanvaardt op die manier zijn Nazireeërschap. Hij was immers afgezonderd. Daar in de eenzaamheid wacht hij tot hij een nieuwe taak zal krijgen en de Geest hem weer zal aangorden om zijn werk voort te zetten. (als mogelijk de Filistijnen hem op komen zoeken)

Hij doet het ook om te voorkomen dat de Filistijnen wraak zullen nemen op de inwoners van de plaats, waar hij zich zou huisvesten.

Nog een andere reden is: Simson heeft door zijn strijden tegen de Filistijnen getoond dat de Heere hem tot richter over Israël heeft aangesteld. Nu wacht hij in dit afgelegen gebied, in de rotssteen Etam, op de mannen uit zijn volk, zodat ze gezamenlijk tegen de vijand kunnen gaan vechten.

De mannen van Juda

De mannen van Juda komen, maar met een heel ander doel dan waar Simson op gewacht en gehoopt had. Deze mannen uit Juda, de koningsstam, die door Jakob op zijn sterfbed bij een 'leeuw' werd vergeleken, tonen hier geen leeuward. Ze vrezen voor de Filistijnen en hebben ook helemaal geen behoefte om tegen hun vijanden te gaan vechten. Ze willen met rust worden gelaten. Daarom nemen ze het Simson ook hoogst kwalijk dat hij wél tegen de Filistijnen heeft gestreden. In plaats van zich achter hem te scharen en zo samen tegen de vijand op te trekken, kiezen ze de weg van de minste weerstand. Het kan ook zijn dat er een stuk hoogmoed meespeelt. Simson kwam immers niet uit de stam van Juda, maar uit Dan.

List van de Filistijnen

De Filistijnen vallen Juda binnen. Het is hen daarbij niet om Juda te doen, maar om Simson. Eigenlijk willen ze het volk van Juda voor hun karretje spannen. Omdat ze Simson zelf niet gevangen durven te nemen, dragen ze de mannen uit Juda op dit te gaan doen. Op deze manier proberen ze een wig te drijven tussen Simson en het volk van Israël. Ze beseffen heel goed, dat Simson het volk van Juda kan verlossen uit hun macht. Simson laat zich echter door zijn volk binden en naar de vijand brengen.

Een ezelskinnebak als wapen

Een wapen heeft Simson echter niet, wel is er een overmacht aan vijanden die op hem afstormt. Als Simson om zich heen kijkt, ziet hij een ezelskinnebak, de kaak van een ezel, die nog vochtig is en dus ook stevig en hard, liggen. Daarmee doodt hij duizend Filistijnen.

Mogelijk is het getal 'duizend' een symbolisch getal. Er wordt dan verwezen naar Deuteronomium 32 vers 30, waar staat: *Hoe zou een enige duizend jagen, en twee tienduizend doen vluchten, tenware dat hunlieder Rotssteen hen verkocht en de HEERE hen overgeleverd had.*

De Heere gebruikt een heel eenvoudig middel als wapen in de hand van Simson om zoveel vijanden te verslaan. Waarschijnlijk heeft hij zich daarbij naar twee kanten moeten verdedigen. ('twee hopen').

Zijn 'lied'

Als Simson ziet dat alle Filistijnen óf gedood óf gevlucht zijn, gooit hij de ezelskinnebak weg en begint te zingen: *Met een ezelskinnebak, één hoop, twee hopen; met een ezelskinnebak heb ik duizend man geslagen.* In het Hebreeuws zit hierin een woordspeling. Het woord 'ezel' en het woord 'hoop' klinken in het Hebreeuws bijna hetzelfde. Vertaald zou het dan ongeveer hierop neerkomen: 'Met een ezelskinnebak heb ik één ezel, twee ezels, met een ezelskinnebak heb ik duizend man geslagen'. Of: 'Met een ezelskaak heb ik al die ezels geslagen'.

Maar het is geen lied tot eer van de Heere Die hem de overwinning heeft gegeven. Het gaat in dit lied alleen over Simson: *Ik heb...* Het is alleen maar: *Ik... ik... ik. Ik heb dat gedaan!*

De plaats, waar dit gebeurd is, noemt Simson: Ramath-Lechi. Dat betekent: 'kaakbeenhoogte' of 'hoogte van de kinnebak'.

Simson door de Heere op zijn plaats gebracht/ Simson zingt opnieuw

Maar de Heere weet Simson door een heel gering middel wel op zijn plaats te krijgen. Simson krijgt heel erge dorst. Dorst is in het Midden-Oosten een verschrikkelijke vijand, want wie niet drinkt, droogt uit en sterft. Zo laat de Heere Simson voelen hoe zwak hij van zichzelf is. Dat brengt Simson tot het gebed en de erkenning dat het de Heere alleen is, Die alle eer toekomt. Dan gaat Simson opnieuw zingen. Maar nu niet meer over zichzelf (over 'ik'), maar nu is het een loflied tot eer van de Heere, waarin hij erkent en belijdt Wie de Heere is. *'Gij hebt door Uw grote kracht dit werk gedaan'*.

Tegelijk bidt hij of de Heere hem water wil geven. Waarom? Ook dat zal zijn tot eer van de Heere. Want als nu de Filistijnen terugkomen, dan is het verloren. Maar dan zal ook de Naam van de Heere onteerd worden. Dan zullen de Filistijnen zeggen: De Heere was niet machtig genoeg om Simson uit onze hand te redden. En dat gebed wordt door de Heere verhoord.

Simson, een geloofsheld

In Hebréeën 11 noemt Paulus een hele rij namen op van mensen die door het geloof hebben geleefd, en die door het geloof grote wonderen en tekenen hebben gedaan. En in die rij heeft ook Simson een plaats gekregen (Hebr. 11:22 en 23).

Ondanks al zijn zonden, wordt ook Simson een geloofsheld genoemd. In zichzelf had Simson niets waarmee Hij voor de Heere kon bestaan. Hij was en bleef een zondaar. Maar door het geloof heeft hij mogen strijden.

Simson was en bleef, net als al Gods kinderen, een tweemens. Als de Geest des Heeren over hem kwam, kon hij grote dingen doen; op die momenten was hij een type van de Heere Jezus. Maar als die Geest hem niet aangordde, viel Simson in allerlei zonden.

Zonder de Heere kon Simson niets!

Simson, type (voorbeeld) van de Heere Jezus

Hieronder een aantal momenten (uit dit hoofdstuk):

- Simson is door de Heere apart gezet/afgezonderd en geroepen om zijn volk te verlossen en te strijden tegen de vijanden.
- Simson, een alleenstaande strijder. Staat niet aan het hoofd van een leger dat met hem vecht zoals de andere richters.
- Simson in zijn eenzaamheid.
- Simson zoekt het goede voor zijn volk.
- Als de mannen van Juda naar hem toekomen en hem niet erkennen als de door de Heere gegeven verlosser.
- Als de mannen van Juda komen, zoekt Simson niet zichzelf. Hij begint de strijd niet tegen hen. De Filistijnen hadden het liefst gewild dat Simson tegen zijn eigen volk had gestreden, maar wat er ook gebeurt, strijden tegen zijn eigen volk doet Simson niet; hoe erg hij ook door hen wordt gekwetst.
- Simson geeft zich in, tegendeel, gewillig aan hen over en laat zich binden en naar de vijand brengen.
- Hij strijdt tegen de vijanden en sluit op geen enkel moment een compromis met hen.
- Hij geeft – uiteindelijk – de Heere de eer.

Simson is niet in alle dingen een type van de Heere Jezus. Wel zijn er meerdere momenten aan te wijzen. De momenten, waarop dit niet zo is, riepen temeer om de komst van de Heere Jezus, Die volkomen volmaakt zou leven tot eer van Zijn Vader en Hem in alles zou verheerlijken.

De Heere de eer geven

Dat betekent: Hem in alles nodig te hebben en zonder Hem niets te kunnen en willen doen. Hem ook voor alles wat Hij schenkt te erkennen, en te belijden dat Hij het was Die het ons gaf. In afhankelijkheid van Hem te leven. (vgl. HC Zondag 34 vraag en antwoord 94 en Zondag 47, vraag en antwoord 122). Dan wordt de Heere groot en wij worden heel klein.

Wij zijn in het paradijs eerrovers van de Heere geworden. Van onszelf kunnen en willen wij de Heere nooit meer de eer geven. Maar de Heere belooft in Zijn Woord: *Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen* (Jes. 43:21). Daarom is de Heere Jezus gekomen, Die altijd de eer van Zijn Vader bedoeld heeft. Hij kan en wil van eerrovers mensen maken, die de eer van de Heere weer gaan zoeken en bedoelen. Hier op aarde is dat nog zo onvolkomen. Maar straks zal al Gods volk voor eeuwig de Heere alle lof en eer mogen toebrengen. En dat volmaakt!

Verband met belijdenisgeschriften

- Heidelbergse Catechismus zondag 2, Ellende, verlossing dankbaarheid
- Heidelbergse Catechismus zondag 9 en 10, De voorzienigheid Gods
- Heidelbergse Catechismus zondag 12, vraag en antwoord 32, Waarom wordt gij een christen genaamd?
'...opdat ik Zijn Naam belijde en mijzelf als een levend dankoffer Hem offere.'

Zie ook Heidelbergse Catechismus zondag 16, antwoord. 43, het laatste stukje: 'Maar dat wij onszelf Hem tot een offerande der dankbaarheid opofferen.'

- Heidelbergse Catechismus zondag 21, De gemeenschap van Christus met Zijn Kerk
- Heidelbergse Catechismus zondag 19, vraag en antw. 52: 'Die al Zijn en mijn vijanden...'

De Heere de eer geven:

Heidelbergse Catechismus zondag 34, antwoord 94: 'De enige ware God recht lere kennen, Hem alleen vertrouwe, in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid mij Hem alleen onderwerpe, van Hem alleen alles goeds verwachte, Hem van ganser harte liefhebben, vreze en ere.'

- Heidelbergse Catechismus zondag 47, (de eerste bede): 'Geef dat wij U recht kennen en U in al uw werken (...) heiligen, roemen en prijzen.'

Antwoorden bij werkboekje groep 5 en 6

Weet je het nog?

Zet een rondje om het goede antwoord.

1. Simson woonde **in Thimnath (e)**/ **op de rots Etam (s)**
2. Daar kwamen **de mannen uit Juda (e)**/**de Filistijnen (i)** naar hem toe.
3. Het waren er wel **duizend (m)**/**drieduizend (n)**.
4. Ze wilden hem binden met **twee nieuwe touwen (n)**/ **twee koperen ketenen (s)**.
5. Ze brachten hem naar de **Filistijnen (a)**/**Edomieten (o)**.
6. Die begonnen **te juichen (z)** /**te vechten (n)** toen ze Simson zagen komen.
7. Simson vond **een ossenstok (w)**/ **een vers ezelskinnebak (i)**.
8. Daarmee **joeg hij duizend Filistijnen op de vlucht (a)**/ **doodde hij duizend Filistijnen (r)**.
9. Simson zong toen een lied **tot eer van de Heere (s)**/ **tot eer van zichzelf (e)**.
10. De Heere liet Simson merken hoe **sterk (r)**/**zwak (e)** hij van zichzelf was.
11. Simson had opeens heel erge **dorst (e)**/**honger (i)**.
12. Maar nergens was iets **te eten (c)**/ **te drinken (r)**.
13. Toen ging Simson **bidden tot de Heere (G)**/**een overwinningslied zingen (h)**.
14. De Heere gaf hem **water (o)**/**manna (t)**.
15. Daarom noemde Simson die plaats **'de hoogte van de kinnebak' (e)**/ **'de fontein van de aanroeper' (d)**.
16. Simson had **wel (r)**/ **geen (s)** leger soldaten dat hem hielp.

Antwoord

1. op de rots Etam	9. tot eer van zichzelf
2. de mannen uit Juda	10. zwak
3. drieduizend	11. dorst
4. twee nieuwe touwen	12. te drinken
5. Filistijnen	13. bidden tot de Heere
6. te juichen	14. water
7. een ezelskinnebak	15. 'de fontein van de aanroeper'
8. doodde hij duizend Filistijnen	16. geen

Oplossing: Een nazireeër Gods

Om over te praten

1. Kies uit. Wat hoort bij Simson? Kleur het vakje (met een lichte kleur) of zet er een kruisje naast.

Antwoord: zijn leven aan de Heere wijden, geen druiven eten, zijn haar laten groeien, geen wijn drinken, heilig leven, de Heere dienen.

2. Simson vecht met een ezelskinnebak tegen de Filistijnen. De Heere gaf hem daarvoor wat hij nodig had. Het was tot eer van de Heere.

Ook andere mensen hadden soms maar een heel eenvoudig middel, waarmee ze toch grote dingen mochten doen. Zoek bij elkaar wat de volgende mensen gebruikten en wat ze ermee deden.

*Antwoord: David - een slinger en een/ steen/stenen - versloeg Goliath.
Mozes - een staf - sloeg ermee op de rots en er kwam water uit
Elia - zijn mantel - sloeg ermee op het water en er kwam een pad door de Jordaan.*

3. Zoek op Richteren 15 vers 16 en 18. Simson zong twee keer een lied.

a. Het eerste lied van Simson was niet tot Gods eer. (vers 16).

Waarom niet? Aan welk woord zie je dat?

Hij geeft niet de Heere de eer, maar zichzelf. Dat zie je aan het woordje 'ik'.

b. En het tweede lied? (vers 18)

Aan het woordje 'Gij'.

c. Noem eens een lied, waarin de Heere de eer krijgt.

Eigen antwoorden. Hierop zijn heel veel antwoorden mogelijk. In de Psalmen gaat het juist daar om!

4a. Wanneer eren we de Heere? Kies uit de volgende dingen. Zet een cirkel om de goede antwoorden.

Antwoord:

als we zingen tot onze eigen eer – als we vragen wat de Heere wil dat we doen moeten – als we de Heere in alle dingen nodig hebben – als we denken dat we de dingen zelf wel kunnen doen – als we ons vertrouwen op mensen stellen – als we alle dingen van de Heere alleen verwachten – als we Hem eerlijk onze zonden belijden – als we proberen onze zonden voor te Heere te verbergen – als we de Heere bidden om vergeving – als we Hem al onze zorgen en moeiten vertellen – als we zonder Hem niet meer kunnen leven – als we Hem danken voor alles wat Hij ons geeft
--

Of: a. Als we vragen wat de Heere wil dat we doen moeten, als we de Heere in alle dingen nodig hebben,

als we alle dingen van de Heere alleen verwachten, als we Hem eerlijk onze zonden belijden, als we de Heere bidden om vergeving, als we Hem al onze zorgen en moeite vertellen, als we zonder de Heere niet meer kunnen leven, als we Hem danken voor alles wat Hij ons geeft.

b. Dat kunnen we pas echt als we de Heere kennen met ons hart. (Zondag 47, Uw Naam worde geheiligd: 'Geef dat wij U recht kennen en U in al Uw werken (...) heiligen, roemen en prijzen).

c. Nee, want de Heere wil ons helemaal hebben, ook ons hart.

Puzzel

In het werkboekje staat een zin in geheimschrift. Zoek de tekens op en schrijf de letters in het vakje eronder.

Oplossing: Gij hebt door de hand van Uw knecht dit grote werk gedaan

Antwoorden bij werkboekje groep 7 en 8

Waar/niet waar?

Lees de zin. Kies uit: waar of niet waar. Zet een rondje om de letter in het goede hok.

	Waar	Niet waar
1. Hij ging wonen op de rotssteen Etam.	e*	s*
2. Daar kwamen de mannen van Dan naar hem toe.	l	e
3. Het waren er wel tweeduizend.	m	n
4. Zij wilden hem binden met twee koperen ketenen.	s	n
5. Zo brachten ze hem naar de Filistijnen.	a	o
6. Toen die Simson zagen, begonnen ze te juichen.	z	n
7. Simson vond een oude ezelskinnebak.	w	i
8. Daarmee versloeg hij duizend Edomieten.	z	r
9. Simson zong een lied tot eer van zichzelf.	e	s
10. De Heere liet hem merken hoe zwak hij zelf was.	e	r
11. Simson was plotseling heel moe en had honger.	l	e
12. Simson ging danken.	c	r
13. Hij gaf de Heere de eer van de overwinning.	g*	h*
14. De Heere gaf hem water.	o	t
15. Dat kwam uit de rotssteen.	e	d
16. Simson noemde die plaats: 'de fontein van de aanroeper'.	s	r

Antwoord: Een nazireeër Gods

Om over te praten

1. Kies uit. Wat moest een Nazireeër doen? En: wat mocht hij juist niet doen?

- Een Nazireeër **moest**: zijn leven aan de Heere wijden, zijn haar laten groeien, heilig leven.
- Dit mocht een Nazireeër **niet**: wijn drinken, voedsel eten wat onrein was, druiven eten, een dode aanraken, zijn haar afknippen, dingen eten die van de wijnstok kwamen.

2. Simson vecht met een ezelskinnebak tegen de Filistijnen.

Ook andere mensen hadden soms maar een heel eenvoudig middel, waarmee ze toch grote dingen mochten doen. Zoek bij elkaar wat deze mensen gebruikten en wat ze ermee deden.

Antwoord: David – slinger en steen – versloeg Goliath

Mozes – een staf – sloeg op de rots en er kwam water uit

Elia – zijn mantel – sloeg ermee op het water en toen kwam er een pad

Elisa – een stuk hout – het ijzer van de bijl kwam boven drijven

Samgar – een ossenstok – versloeg 300 Filistijnen

3. Schrijf drie momenten op waarin Simson zich eenzaam voelde.

*Antwoord: Toen hij heel alleen op de rots Etam woonde. Toen de mannen uit Juda kwamen om hem gevangen te nemen. Toen ze hem bonden en naar de Filistijnen brachten. Toen hij **alleen** tegen de Filistijnen streed. Toen hij 1000 Filistijnen versloeg. Toen hij heel erge dorst had. Toen hij de Heere de eer gaf van de overwinning.*

4. Simson was door de Heere, al voor zijn geboorte, apart gezet.

Wat betekende dat voor Simson? Welke opdracht kreeg hij? Wat moest hij gaan doen?

Antwoord: Simson was een Nazireeër Gods. Hij moest zijn leven wijden aan de Heere en tot Zijn eer leven. Hij kreeg een bijzondere opdracht: het volk van Israël gaan verlossen van de Filistijnen.

5. Ook wij zijn al vanaf onze geboorte door de Heere apart gezet

Je ziet hier twee stukjes uit het Doopformulier.

a. In het eerste vak lees je hoe de Heere wil dat wij zullen leven. Wat zou er met ‘een godzalig leven’ worden bedoeld? Probeer dat eens met eigen woorden te zeggen.

Een leven, zoals de Heere dat wil (dat lezen we in de Wet), een leven tot Zijn eer.

b. Kijk nu eens naar het tweede vak. Simson moest strijden. Waartegen moeten wij strijden? (Drie dingen). Zet er een streepje onder.

De wereld, de duivel en ons eigen vlees

c. Hoe moeten we dat doen?

Dat kunnen we alleen door de kracht van de Heere. Als Hij ons bekeert en ons dat leert, en ons daarbij helpt.

6. Simson zong een lied. Zoek eens op Genesis 4 vs. 23. Daar gaat het over Lamech, die ook een lied zong.

a. Wat is bij Lamech en Simson hetzelfde?

Ze zongen allebei tot eer van zichzelf: het lied van Lamech helemaal en bij Simson het eerste lied.

b. Wat is anders?

Simson mocht door genade later, de tweede keer, ook zingen tot eer van de Heere.

c. Noem eens mensen, die zongen/spraken zoals Simson de eerste keer deed.

Voorbeelden: Goliath, koning Nebukadnezar, koning Beltsazar, farizeeër in de gelijkenis (die zei: Ik dank U, Heere, dat ik niet ben zoals die tollenaar...). En nog vele anderen.

d. Noem ook eens mensen, die Simsons ‘tweede lied’ zongen.

Voorbeelden: Mozes en het volk van Israël bij de Rode Zee, Hanna, Maria (de moeder van de Heere Jezus), Elisabet, Zacharias, Simeon, Paulus en Silas in de gevangenis van Filippi, de tollenaar uit de gelijkenis, Daniël (toen hij tot de Heere bad en belijdenis deed van zijn zonde en die van zijn volk), Josafat (In ons is geen kracht tegen die grote menigte, maar onze ogen die zijn op U), Abraham (ik heb mij onderworpen te spreken, hoewel ik stof en as ben). En nog vele anderen.

Puzzel

Antwoord: Simson een alleenstaande strijder.